

את הפסול על הבשר, שהרי לא כתבה המשנה את הפסול על בשר דווקא, אבל בעיקר הדין מודה לשמואל, **ושלא במקומו כמקומו דמי** לענין כפרה כפי שגדרש מן הפסוק לעיל. **ולא קשיא** על המשנה ששנינו שפסול לגמרי, כי **כאן**, מה שדרשנו מהפסוק שנתכפרו בעלים, מדובר **שנתן** את הדם שלא במקומו **בשתיקה**. ואילו **כאן**, משנתנו, עוסקת **בשנתן** את הדם שלא במקומו **באמירה**, שחישב בשעת זריקה לאכול הבשר חוץ לזמנו, ומשום כך

ומתצינן: **אמר רב נחמן בר יצחק: מידי דהוה אמחשבת הינוח**, שהרי על כל פנים חשב להניח את הדם למחר, **ואליבא דרבי יהודה**, הסובר שגם אם לא חישב לזרוק את הדם למחר אלא רק להניחו בלא זריקה, פוסלת מחשבתו את הקרבן⁽⁵⁾.

ריש לקיש אמר: משנתנו שכתבה על זריקה שלא במקומה שפסול הקרבן, **לעולם פסול ממש**, ואף הבעלים לא נתכפרו, ולא כשמואל שפירש במשנה

הליקוטי הלכות בזבח תודה הוכיח כדבריו, מהמשך דברי הגמרא על ריש לקיש הסובר אף הוא שזריקה שלא במקומו כמקומו העמיד את המשנה באופן שבעת שנתן הדם שלא במקומו חישב לאכול את בשר הקרבן חוץ לזמנו ולכן פסול הקרבן לגמרי ולא רק הבשר, ומבאר הגמרא טעם הפסול "מידי דהוה אמחשבת הנוח ואליבא דרבי יהודה", ושם הרי לא שייך לפסול מטעם מחשבת הנוח שהרי לא חישב על הדם שירוק חוץ לזמנו, ובהכרח שהפסול הוא מטעם אחר [כפי שיתבאר לקמן], ואף על פי כן הביאה הגמרא את דברי רבי יהודה, והיינו כדברי הכסף משנה שכוונת הגמרא להוכיח מדבריו ששייך שיפסל אף על פי שאינו נעשה פיגול.

ובעיקר טעמו של הרמב"ם הפוסל במחשבת פיגול על זריקה שלא במקומו אף לולא הטעם של מחשבת הנוח, ביאר בכתבי הגרי"ז, שהרמב"ם לא פירש את הפסוק הממעט זריקה שלא מתירה את הבשר באכילה מדין פיגול באופן שחישב מחשבת פיגול בעת זריקה שלא במקומו [וכפירוש רש"י], אלא פירש הפסוק באופן שחישב בעת השחיטה לזרוק את הדם שלא במקומו חוץ לזמנו, שמיטעה התורה מחשבה על זריקה שאינה מתירה את הבשר באכילה מדין פיגול, וסובר הרמב"ם שמחשבה על זריקה חוץ למקומה הרי היא מחשבה על גוף הקרבן ורק שמיטעה התורה מחשבה זו מדין פיגול וגזירת הכתוב היא שאין חייבים עליה משום זה, אבל מכל מקום לענין לפסול את הקרבן לא התמעטה וכיון שחישב מחשבת פסול על גוף הקרבן יש לו להיפסל בכך. אולם רש"י שפירש את הפסוק באופן שחישב מחשבת פיגול בעת זריקה שלא במקומו, ולמד מזה שהוא הדין למחשב מחשבת פיגול בעת השחיטה על זריקה שלא במקומו, בהכרח סובר שזריקה שלא במקומו מאחר ואין היא מתירה את הבשר באכילה הרי שאין היא נחשבת זריקה על גוף הקרבן, ומשום כך הוא הדין למחשבה על זריקה כזו שאינה נחשבת מחשבה על גוף הקרבן, ואם כן, כשם שאין מחשבה זו מפגלת הוא הדין שאינה פוסלת, ולכן הוכרח לפרש שטעם הפסול הוא משום מחשבת הנוח.

וכעין זה ביאר הקרן אורה שכוונת הגמרא לומר שלרבנן לא התמעטה מחשבה זו אלא מדין פיגול אבל מכל מקום נפסל הזבח, ומה שהביאה את דברי רבי יהודה היינו כמו שפירש הכסף משנה שהוא דרך דמיון בעלמא שכשם שמחשבת הנוח פוסלת לרבי יהודה הוא הדין בזה לרבנן, אלא שתמה על פירושו זה, שהרי מה שמחשבת הנוח פוסלת לרבי יהודה סברא

משום מחשבת הינוח וברבי יהודה, ומשמע שלמאן דאמר לאו כמקומו דמי אין צריך לטעם זה ובלאו הכי פסול אף לרבנן, ומבאר בזה, שאמנם זריקה שלא במקומו לאו כמקומו דמי ולכך אין פיגול בשחיטתו ליתן מחר שלא במקומו, אבל מכל מקום כיון שיש כאן מחשבה על הזריקה לעשותה חוץ לזמנה פסול, ולפי זה מיישב את דברי התוס' שהובאו לעיל, שמה שבחישב ליתן שלא במקומו לאלתר כשר הוא לרבנן שלא פוסלים במחשבת הינוח [ולא כדברי הצאן קדשים שהובאו שם].

ובאמת ה^{שיטה מקובצת} הקשה על קשיית הגמרא כאן, כי מאחר ועדיין לא פירשנו הסוגיא לפי רבי יהודה הפוסל מחשבת הינוח, הרי שאף למאן דאמר שלא במקומו לאו כמקומו דמי קשה, מדוע בחישב ליתן שלא במקומו למחר פסול? ותיריך בשם השר מקוצי, שלמאן דאמר שלא במקומו לאו כמקומו דמי, פשוט היה לגמרא שבחישב ליתנו למחר שלא במקומו יש לפוסלו משום מחשבת הינוח כרבי יהודה. שהרי במחשבתו מנע לגמרי אכילת מוצה. אבל למאן דאמר שלא במקומו כמקומו דמי, מאחר וסובר גם כן שהתחדש בפסוק דין שאין הקרבן נעשה פיגול במחשבה על עבודה שאינה מתירה את הבשר, הוא הדין לענין מחשבת הינוח גם כן יש לומר, שכשחישב ליתנו באופן שאין הנתינה מתרת הבשר לא תיחשב על ידי זה מחשבת הינוח ולא יפסל. ועל זה תירצה הגמרא שלענין זה לא מעיל הפסוק לומר שאין זו מחשבת הינוח.

5. הרמב"ם [הלכות פסולי המוקדשין, פרק ט"ז הלכה ו'] פסק להלכה דין זה שאם חישב מחשבת חוץ לזמנו על זריקה שלא במקומו הרי זה פסול, וכתב הראב"ד, "כמדומה שיש כאן שיבוש", וביאר הכסף משנה שכוונתו להקשות שהרי בגמרא מבואר שהטעם שפסול הוא משום מחשבת הינוח הפוסלת לשיטת רבי יהודה, ולעיל [פרק י"ג הלכה ח'] פסק הרמב"ם הלכה כרבנן הסוברים שאין מחשבת הינוח פוסלת, ונמצאו דברי הרמב"ם סותרים. וכתב הכסף משנה ליישב, שהרמב"ם אינו סובר כרש"י שפירש את הגמרא שהטעם הוא משום מחשבת הנוח, אלא כוונת הגמרא היא שכשם שמצינו לדברי רבי יהודה במחשבת הנוח שאף על גב שאין הקרבן פיגול מכל מקום הוא נפסל, הוא הדין לרבנן לגבי מחשבת חוץ לזמנו על זריקה שלא במקומו, שייך שיהיה הדין שאף על גב שאינו פיגול מכל מקום נפסל, אבל אין זה מטעם מחשבת הנוח.